

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy íven. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések, és előléptetések; Országgyűlés: kerületi tanácsokozások a városrendezési választványi munkálat fölött; országos ülés: némely üzenetek s választványok felolvasása s a kk. leiratra adandó fölrési javaslat hitelesítése tárgyában. Törvényhatóságok: Zemplénymegyei közgyűlés.)
Külföld. (Anglia, Olaszország.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Őcs. s. ap. kir. felsége Erős Sándort az erdélyi püspökségben éneklő kanonokká kinevezni; — léczfalvi Szacsavay Zsigmond erdélyi kormányzékai titkokot egy kormányzékai tanácsos címével és rangjával; — az erdélyi kir. udv. kancellariánál alkalmaztatása mellett fölrüházi legkegyelmesebben méltóztatott.

A nm. magy. kir. udv. kamara a mármaros-szigeti kamrai igazgatóságnál ürességre jött jegyzői állomásra Szukováthy Adolf fogalmazó gyakornokot érdemesíté.

Krasza József-fracokai kamrai kasznár és Loziczky Mihály likavai első pénztárhivatali irnok meghaládoztak.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Pozsony febr. 12kén. 52ik kerületi ülés: (Vége).

Sebestyén G. (Veszprém.) A birtokos és birtoktalan nemes közti különbséget nem pártolhatja, mert ez a territorialis hatóság eszméjével nem fér meg, és mert a 21ik §nak azon rendelete, mely a város határán kívül ingatlanl bíró nemeseket kivenné a városi bíróság alól — csak kijátszásokra vezetne, miután igen könnyen szerezhetne a városi hatóság alól kibujni szándékozó a szomszédságban egy kis kert: azért kíváná, hogy csak a város határán kívül fekvő birtok maga vételessé ki a városi hatóság alól, nem pedig a birtokos nemes, mert hisz mindenki könnyen dispensálhatja magát a városi bíróság alól, ha t. i. nem megy lakni oda. Küldöji már büntető és rendőri tekintetből városi hatóság alá vették a nemes, most a logikai következés miatt magánjogi szempontból sem menthetik föl ettől őket: egyedül azt kívánja még is, hogy nemesekre nézve a 1ső §sz formáji között procedáltassék. Taróczy (Nyitra) A szerkezet mellett szólott, Paczoly Hont követe kívánja, hogy a nemesek maradjanak a megyei szerkezetben, mert különben a város erősebb lehetne a megyénél. Azért szavazat alá bocsátandónak véli: ha legyen a birtokos és birtoktalan városi nemesekre nézve különbség? Szontaigh P. (Libetbánya) Ha Hont követe elvei fogadlatnának el, sajnálnia kellene a törvényhozást, hogy illy zsbivásári feudalismust pártol. Ha ezeken fölül nem emelkedünk, ha egyenlőségre nem törekszünk s fenmarad a polgár és nemes közti különbség: a nemes mindig félvállról nézi a polgárt, míg imez görbe szemmel tekint a nemes kiváltságaira, s így a kölesönös gyűlölet soha sem szűnendik meg. Így van ez a protestansokkal is, kik mindaddig panaszkodandanak, míg a vallási egyenlőség ki nem mondatik. Ezért a szerkezet mellett kíván maradni.

Szentiványi (Gömör) A tegnapi szavazás nyomán némely esetekben a nemes nem leend a városi hatóság alatt. Erre nézve három okot hallott. Némelyek szerint a kisebb városok nemesek egy qualificálva, hogy bírásokodásukban elég biztosítékot nyújtsanak; mások szerint e különböztetés nélkül a város erősebb lenne a megyénél; ismét mások e kivétel okul a polgár és nemes közti gyűlöletet adják. Elsőre nézve megengedi, hogy a kisvárosi bíróságnál hibák vannak, ámde nincsenek e szinte a megyénél? Ezt szóló megyéje is érzi, különben nem utasítá vala, hogy az állandó törvényszékek behozatalát sürgesse. Ez okból csak annyi következik, hogy tehát illy bíróság alól a polgárság is kivételessé. A második alapos ok, azért erre nézve nem sokára újabb szerkezetet javasland. De a harmadik egészen alaptalan, mert hisz isten nem teremté az embert, hogy ok nélkül gyűlöljék egymást, ha tehát van még is gyűlölségi ok az eltávozásban, nem a közeledésben lehet. Ha tehát a városban lakó nemes alávetetik a városi bíróságnak, ez közelítést levén a gyűlöletet is elhojja, míg ellenkezőleg folyvást növekedni fog. Szólok szinte városilakos akar lenni öreg napjaiban — (Éljen az a városi követek részéről) s o nyugalommal veti magát a városi bíróság alá. Szólok tehát a b) pontotig módosítaná: a városi hatóság itél minden állandó lakos ellen, legyen az nemes bár, minden követelések fölött, kivéve a város határán kívül elkövetett hatalmaskodás és erőszak eseteit. — Így aztán az alkotványos élet kifejlesztésére város és megye együtt fognak működni. (Éljen!)

Egry J. elnök jelenti: hogy kir. személynök ő mélt. az orsz. ülés d. u. 1 órára tüzte ki. — Károlyi (Pest város.) Kérde: akarnak e a kk. és rr. rendet a városban vagy sem? Ha nem akarnak... s z ó l ó tovább nem folytathatá beszédét, mert az ülés eloszlott.

Febr. 12kén d. u. 1 órakor 32ik országos ülés, egyedül a kk. és rendeknél. Elnök: kir. személynök; tárgy: a fölrési javaslat; üzenet a részek visszacsatolásának elmulasztása ügyében; s a közös teherviselés iránti második üzenet. — Elnök felolvastatja a főrendek válaszüzeneteit. — Ghiczky K. nádori itélőmester olvassa az örökváltási válaszüzenetet; a sérelmi választványhoz nevezett főrendi tagok névsorát, gr. Smidegg és b. Baldacci meg nem hivatása iránti főrendi válaszüzenetet, s a bányatörvényjavaslatra kelt főrendi választ. — Egry J. kerül. elnök bemutatja 1) a részek tárgybani üzenet 2) a közös teherviselésbeli második üzenet 3) a leiratra szóló üzenetet és fölrési javaslatot. Ghiczky K. itélőmester olvassa a megyei adminisztratio körül tett kormányi intézkedések tárgyában érkezett leiratra készített fölrési javaslatot.

E fölrát így hangzik: Fels. sat. Minél nyugtalanítóbbak azon aggodalmak, melyeket a megyei szerkezetnek s főisp. hivatalnak az 1723: 56. 58. úg az 1536: 36. tehen megállapított rendszere körül, a törvényhozás mellőzésével, mult országgyűlés óta közbejött intézkedések a nemzetben okoztak; annál mélyebb hálálal értettük felségednek folyó évi jan. 30ról kelt kegyelmes királyi leiratából, hogy ezen aggodalmak eloszlására királyi gondjait atyai szívénél saját ösztönéből kegyelmesen kiterjesztve, a megyei szerkezetet az 1723: 56. te. értelmében gyakorlandó főispáni örködés mellett, teljes törvényes épségben megörizni, s magát a főispáni hivatal méltóságát mindenütt törvényes állásába helyzetelni határozott királyi akarata legyen.

Azon hálás bizalommal fogva, mellyel felséged k. elhatározása iránt viseltünk, örömet mellőzzük ezuttal azon részletek fejtegetését, melyekből felséged által kegyelmesen eloszlanni szándokolt aggodalmaink származtanak; hanem királyi szavának szentségében vetett legőszintébb bizalommal reményelve: hogy e királyi szándoknak gyakorlatilag megfelelő végrehajtás bekövetkezik: alattvalói hűséggel jelenjük ki felséged előtt: hogy a felhívott intézkedéseknek az 1790: 10. s 12 sarkalatos törvény-cikkkek által igényelt valóságos megszüntetését, a közigazgatásnak, a m. k. helytartótanács utján, az 1790: 14. te. értelmében, olly módoni kormányzását, miszerint a megyei szerkezet körébe tartozó felsőbb rendeletek, csak a megyék által, ugy felirasi, mint egyeb törvényes hatóságoknak az 1723: 58. te. értelmében is s értetlen épségben tartásával foganatosittassanak, — nemkülönb a főispáni hivatalnak, minden tekintetben törvényes állásába helyzetését — s nevezetesen annak is sikeres valóztatását, hogy a főispáni hivatal a megyei közigazgatásra s igazságszolgáltatásra gondos örködésnek, az 1723diki 56dik törvény-cikkben meghatározott körén túl ne terjeszkedjék, — s végre pedig a felséged b. e. édes atya által 1827. majus 28kán kiadott kegyelmes királyi válaszbán is sérelemnek elismert főispánhelyettesi kinevezésekre nézve az ország rendeinek 1827. aprilis 3kai alázatos fölrásukban kifejtett törvényes nézeteik figyelembe vételét: tekintjük a végrehajtás azon föladatának, mellyel felségednek, a nemzet megnyugtatóására irányzott kegyelmes királyi leirata ezélvázesen — s mellyel, úgy felséged kegyelmes szándokának sikeresen meglesz felelve, mint mi is az e tárgybani sérelem részleteinek fejtegetésétől magunkat felmentve érezhetendjük.

Felséged dicső uralkodásának kezdete óta meg voltunk arról győződve: hogy ősi alkotványunk s ennek szilárd oszlopait képező megyei szerkezetünk főállásának egyik legnagyobb biztosítékát, felségednek a törvények megtartása iránt tanusított valóságosságában találjuk.

S e meggyőződéstől áthatva, igaz hűséggel esedezzünk felségednek méltóztatassék fenebbi igazságos kérésünket, az 1790: 13. te. rendelethez képest teljesedést vétni, s minket ez iránt hovahamarébb kegyelmesen megnyugtanni.

Melly igazságos kérésünk teljesítését törhetlen bizalommal remélve, felségednek a törvény és alkotvány épségbentartása iránt tett újabb kegyelmes királyi biztosításaért hálás köszönetünket nyilvánítani annál kedvesebb kötelességnek ismerjük, minél nagyobb örömmel értettük felséged kegyelmes királyi leiratából: hogy a jelen törvényhozás komoly föladatának szerencsés megoldásában, valamint az ország jövő boldogságának alapját, úgy atyai szíve élénk ohajtatásának teljesedését találja; mire részünkről minden igyekezettel közremunkálhatni legszentebb hivatásunkban ismerjük.

A nemzetek bizalma és szeretete a trónok erőssége. — A királyok bizalma és szeretete a nemzetek dicsősége. — A nemzetek és királyok akaratának egybeolvadása az országok hatalma

Felséged kegyelmes királyi leirata egy felleg eloszlására van irányozva, és zálogul szolgál, hogy a kor balasztást nem szenvedő kérdéseit megoldatni alkotványos irányban fognak, és a nemzetek soha nem hűlő hódoló szeretete meg fogja nyerni legedeb jutalmát — midőn felséged meg lesz győződve: hogy hű Magyarországá valamint eddig, úgy jövőre is, trónjának mindenkor rendíthetetlen és szilárd támasza lenni meg nem szűnt.

Eként történéndik, hogy a királyi szándok és a nemzet ohajtatásai egybeforrván, az ország szabad és erős, felséged uralkodása hatalmas és dicső leszen. A kik egyébiránt 'stb.

Kir. személynök. Ugy látszik a kk. és rr. szándéka az volt, hogy olly felirasi javaslatot készítsenek, melly általánosságban maradván a részletes tárgyalás előtt a kérdést ne praecoepálja. Illy nézetnek ő is alá rendeli meggyőződését de ép azért; néhány, specialitásokra vonatkozó kitételnek általánosság miatt határozottabb értelmet kíván adatni.

Különösen két helyet emelt ki e végett ő méltósága u. m. „a felhívott intézkedéseknek az 1790ki 10 és 12 sarkalatos törvény-cikkkek által igényelt megszüntetése“ továbbá kihagyatni kíváná: „a megyei közigazgatásra s igazságszolgáltatásai gondos örködésekné“ — szavakat. Vidos (Vasm.) Küldöji e leirattal sem a multa, sem a jövőre megnyugtata nincsenek. A multa nincsenek, mivel a sérelemek tényleg nem szüntettek meg; a jövőre nem, mivel a főispáni hivatal körüli intézkedés csak az országgyűlést illeti. Küldöji e bajok okát leginkább az örökös főispánságokban vélvén rejleni, utasításul adák neki, hogy ezek eltörlését sürgesse, mire nem sokára indítványt is teend. Fölgerjeszté küldöji figyelmét az is, hogy e leirat a sérelemeknek minden előleges tárgyalása előtt, szokatlan uton érkezvén, nem egyébre számított, mint, hogy az országgyűlésnek irány adassék, mi ellen óvását kijelenteni kötelességévé tevék. Tekintetbe vevén azonban, hogy ő felsége az aggodalmakat megszüntetni akarja, tekintetbe vevén, hogy a felirasi javaslat a kölesönös egyezkedés müve: hozzá járul olly föltétellel, hogy ha a sérelem erre meg nem szüntettetik, fön maradjon a törvényhozás számára a sérelemek tüzetes tárgyalása, melly ha mégsem orvosoltatnék, küldöji a hadi adót megtagadják. — Somsci P. (Baranya) Pártolja az elnöki ajánlatot, hogy a részletek kihagyásával általánosságban szerkesztessék a fölrát. — Inkey Zs. (Somogy) Megyéje is ez új rendszeri sérelem nem orvoslása esetében a hadi adót megtagadja: de hogy a sérelem orvoslására a czél elérthessék — a szerkezetet pártolja. — Desseffy Jób (Nógrád) Vas és Somogy szellemében nyilatkozva, küldöji is a sérelem orvoslásának elmulasztása esetében megtagadják a hadi adót. Különben pedig értesülvén küldöji, hogy a gömöri indítványt csak azért bukkott meg, mert némely követek utasításait megszegék, — kötelességévé tevék olly törvényt javasolni, miszerint a követ esküvel tartozzék igérni, hogy országgyűlés után 3 év mulva kormányhivatalt csak akkor vállalhasson, ha előbb küldöjinek hű eljárásáról számot adott, s erről küldöji bizonyítványt adnak neki. — Szabó (Temesm.) ő is küldöji az administratori rendszerben sérelmet nem látanak ugyan, de mivel ő felsége azokat is, kiknek sérelmök, megnyugtanni kívánja, és hogy a kibékülés utja s kérések megoldása ne akadályoztassék: a fölrati javaslatba belégyezik olly módosítással, mint személynök ő mélt. kívánja. Balogh K. (Győr.) Szmezsányi Árva, Farkas, Pozsega, Macsó Szerem követei szinte a módosítvány mellett nyilatkoztak. — Forster K. (Tolna) küldöji szellemében nem járulhatna a szerkezethez, mivel abban az követeltetik, hogy a főispánok ne terjedjenek túl az örködésen, holott ő számos törvényt idézhetne föl, mellyek szerint a főispánok nemesak örködtek a közigazgatás fölött, hanem abban tetemes részt is vőnek: tekintve azonban a kiegyenlített — mellyre e leirat ezelőtt, hozzájárul a fölrathoz, ha módosítatik. — Márjassy (Sáros) Szinte módosítást kíván. — Bunjik J. (Horvátország) Igazolása végett kijelenti, hogy küldöji az administratori rendszerben nem lelnek sérelmet; de azért szivesen elfogadja Vas követének indítványát. — (Roppant éljenzés, mire követ ur ismét fölkel.) Roszul fejezé ki — ugymond — magát; ugy akará mondani, hogy örömet elfogadná Vas köv. indítványát, miszerint az örökös főispánságok eltörltessenek: — egyébiránt a fölrati javaslatot módosítással fogadja el.

Babarczy (Csongrádm.) ismétlé a kerületi ülésben mondottakat. Jagasics (Esztergamm.) Jóny (Szepes) Paczoly (Hont.) Króner (Mosony) követei szinte módosítást kívántak: azonban a többség folyvást maradjon kiáltott, kir. személynök: a fölrasi javaslat mellett jelen szerkezetében mondá ki a többséget.

Ghiczky itélőm. olvassa az 1836: 21. t. cz. végrehajtásának elmulasztása tárgyában kelt üzenetet.

Kir. személynök. Előre bocsátom azt, hogy az 1836: 21. t. cz. végrehajtását nemesak nem ellenzem, sőt végrehajtásának előmozdítását kötelességemnek ismerem. Én csak annyiban szólalok föl, mennyiben a visszacsatolás elmulasztása egyedül a kormány hibájaul tulajdonítatik. Mert ugy hiszem, hogy a kormánynak a kir. előadásokban nyilvánított meggyőződése, miszerint bizonyos intézkedéseknek törvényhozási uton létesítése nélkül a visszacsatolás tökéletes végrehajtása nem vala teljesíthető, indokolja és igazolja egyszersmind a kormány eljárását. Avagy midőn a visszacsatolandó részekben az egész közigazgatási, az egész törvénykezési rendszer megváltoztatásáról van szó, midőn a kormány a visszacsatolandó törvényhatóságoknak új fölosztatását látja

szükségesnek; nem természetes, nem alkotmányos az az, — hogy a kormány ilyen fontos állapotokat ne politikailag, ne a végrehajtás útján intézzen el, de azokat az elintézés végett törvényhozás eléterjeszse? Azt mondják ugyan a k. r. r. üzenetük szerint, hogy közigazgatási és törvénykezési tekintetben a visszacsatolás megtörténhetett volna, egyéb viszonyok előbbi állapotban maradván, — mikép azt az 1836: 21. törvényzikkely rendel. — Amde megengedve, — hogy a visszacsatolás közigazgatási tekintetben megtörténhetett volna, megengedve, hogy a visszacsatolandó törvényhatóságok magyar labra állítva is önmagukat föntart-hatták volna, noha az erdélyiek a magyar törvényhatóságokkal már csak azért sem hasonlíthatók össze, mert jobbra minden magyar törvényhatóságban aránylag több a contributionalis fundus, mint az erdélyiekben, pedig tudva van, mikép a beligazgatási költségeknek ez is alapja, — de megengedve, hogy minden e tekintetből eredő akadályok elháríthatók lettek volna, hogy az egy telkes nemések adó alatti meghagyattak, hogy minden törvényhatóságban a bír-tönök, miután ezek nincsenek, fölépíttettek volna, egy szóval megengedve, hogy a közigazgatási visszacsatolás a törvényhozás előleges intézkedése nélkül megtörténhetett volna: vajjon t. k. és rr. mi történt volna a törvényhozási viszonyokra nézve? Ezeket az előbbi állapotban meghagyni a k. r. és rr. sem kívánják; de nem is lehetne, hogy közigazgatási tekintetben a visszacsatolandó részek a magyarországi kormányzások alatt álljanak, igazságszolgáltatás végett pedig az erdélyi kormányzásokhoz kénytelenítessenek folyamodni, kivált miután ott a politikai főkörmányszék egyszersmind bírói hatósággal is föl van ruházva. Fölfüggeszteni a törvénykezési viszonyokat a magyar törvényhozástól szinte nem lehetett, mert az igazságszolgáltatását egy óráig sem lehet fölfüggeszteni a vagyon és személybeli bátorság veszélyeztetése nélkül, annál kevésbé képzelhető annak éveken át leendő fölfüggesztése. Így tehát nem maradt volna egyéb hátra, mint hogy a törvénykezési viszonyokat is a kormány rendezte volna el, azon viszonyokat, melyek egyeseknek tulajdonát szabályozzák. Mert tudva van, mikép Magyar-és Erdélyországban nemcsak mások az ítélőszékek, a procedura, de még a törvények is sokban különbözök. — És azt kérdem a k. r. és rr. től: vajjon az ilyen törvénykezési viszonyokat, ha mindjárt ideiglen szabályozó királyi resolúcióknak nem vonatott volna a sokak által kétségbe érvényessége, nem vétett volna a kérdés alá az, vajjon az ilyen kir. rendeletek kötelezők a egyesekre, kötelezők a magukra az ítélőszékekre? Azt mondják a k. r. és rr. üzenetükben, hogy más részek is visszacsatoltattak az országhoz, miért nem volna épen ezen részeknek visszacsatolása lehetséges? De t. k. és rr. a példaul felhívott tartományrészek előbb is a kormány határoltan rendelkezése alatt állottak, a visszacsatolandó részekre nézve pedig nem lehet megelégedeznünk, mikép ezek nem fegyverrel hódítottak meg, mikép ezek szintugy mint alkotmányos intézményekkel vannak ellátva, és alkotmányos állásukra ha valamikor, úgy a visszacsatolás alkalmakor kell figyelemmel, kell kimélettel lenni, s én részemről nem tartozkodom kimondani, mikép az 1836: 21. nek mindeddig nem teljesült végrehajtását nagy bajnak tartom, de más részről szinte kénytelen vagyok kimondani, miszerint ha az elhalasztott végrehajtás, vagy egy rögtönzött és az egyesek érdekeire nézve nem kiméletes végrehajtás között kellene választani, úgy az elhalasztott végrehajtásnak, mint kisebb rossznak, adnék a másik fölött elsőséget, mert nemcsak igazságot, de politikát is látok a visszacsatolásnak úgy intézendő teljesítésében, mikép a visszacsatolandó részek a visszacsatolásra ne mint valamely csapásra, — de mint a l d á s r a emlékezzenek vissza. — Még egyet nem hagyhatok érintetlenül, azt tudnillik, hogy épen az, — miszerint a kormány az 1836: 21. végrehajtásában annyit kimélettel, annyit okodással jár el, mutatja más részről, mennyire nem való azon vád, melyek némelyek által gyanúsítatik. — Ugyanis t. k. és rr. ha való volna az, miszerint a kormány egy anticonstitutionalis, antinationalis befolyás alatt áll, úgy talán igen sok oknál fogva érdekében állhatott volna ezen tervényt minden áron, s mielőbb végrehajtani, mivel méltóztassanak meggyőződve lenni, mikép nemcsak alant, de fent is igen sokaknak az a meggyőződése, miszerint a részeknek Erdélytől elszakítása által Erdélyben épen a constitutionalis, épen a nationalis elem fog gyöngyögtetni, s talán elnyomni. Mi ha való volna, úgy tagadhatlanul több kár következnék mint haszon az alkotmányosság, a nemzetiségre a visszacsatolásból. — Ismételve kijelentem tehát, hogy a visszacsatolás mielőbbi teljesítését mind a kormányra, mind a nemzetre nézve mulatlan kötelességemnek ismerem; de tökéletesen meg vagyok arról is győződve, hogy engesztelőleg, megnyugtatólag a visszacsatolás csak úgy teljesíthető, ha a visszacsatolással bekövetkező új állapotok a törvényhozás útján határozatnak el; mindenek fölött ohajtotam volna pedig, hogy ez a visszacsatolandó törvényhatóságoknak itteni közbejöttével történt volna; de miután ezek

noha meghiva voltak, meg nem jelentek, maguknak tulajdonítsák, hogy ha a sorsukat eldöntő kérdések nélkülök határozatnak el. Egyébiránt a t. k. és rr. és a kormány nézetei között e tárgy lényegére nézve különbséget nem látok, mert a visszacsatolás mindkét részről kívánatik, csak hogy ezt a kormány a törvényhozás előleges intézkedése nélkül nem látja teljesíthetőnek, a k. r. és rr. pedig a nélkül is eszközölhetőnek vélik, s így e különbség nem a dolog lényegére, de a módorra nézve létezik. —

Azért nem látom a dolgot olyan állásban, hogy a nádori közbenjáráshoz már most folyamodni kénytelenítessenek, mert a nádori közbenjárást épen azért, mivel mind ő es. k. főherczegségének magas egyediségénél, mind pedig e hivatal fontosságánál fogva a leghatályosabb fölterjesztési módnak tartom, épen azért csak a dolgok legutolsó állásában kívánám igénylésbe vétetni. — Végre t. k. és rr. panaszul hozatik föl ez üzenetben, hogy a visszacsatolandó t. hatóságok a mult országgyűléseni meg nem jelenésük miatt a kir. tábla által elmarasztalván, miután ezen elmarasztalási ítéletek végrehajtásának tetteg ellenszegültek — ezen ítéleteknek a kormány mind eddigéig sem tudott sikert és fogantatást szerezni. De itt is különösen, valamint általánosan, tekintetbe kell venni a kormánynak sajátos helyzetét. Magyarországban törvény van, hogy a részek visszacsatoltassanak, az erdélyiek szerződésekre hivatkoznak, miszerint tőlük ezen részek el ne szakítottassanak; mi a törvény szentségénél fogva követeljük a részek visszaadását, Erdély viszarátja ezeket, mint olyanokat, melyek nélkül politikai és nemzeti állása veszélyeztetve van; Magyar- és Erdélyország, a magyar és erdélyi kormányzások a kérdés fölött tökéletes meghasonlásban vannak, úgy, hogy ha még hozzá gondoljuk azon akadályokat, melyek a velünk analog erdélyi intézményeknél fogva a végrehajtás útjába gördíthetők, meg kell győződünk, miszerint a törvényt és ítéleteket eddigéig csak fizikai erővel lehetett volna végrehajtani. — Hogy pedig erőszakhoz constitutionalis országban csak a dolgok végső stadiumában, csak a legutolsó szükségben lehessen nyulni, úgy hiszem, senki kétségbe nem vonandja. Ezeket kívántam a t. k. és rr. üzenetére megjegyezni, mely mellett úgy látszik a többség ezuttal is megmarad.

Kossuth L. (Pestm. k.) Hiszi, hogy az üzenet, mely közmegegyezés eredménye, meg fog maradni. Hoszsasan válaszolni nem akar, mert ő mélt. ellenvetéseire nagyrészt maga az üzenet megfelel. Szól egyrészt azért, mert nem ismerheti el, hogy a 12 évi mulasztást menteni lehessen. Ha az 1836. évi hozott törvény végrehajtásának akadályaira 1840. évi országgy. figyelmeztette volna a t. hozást, el lehetett volna mondani, hogy megkísértette a végrehajtást: de midőn csak 12 év múlva mondja, hogy nehézség forog fen, azt a nemzet nem hiheti. Nem tagadja szövege, hogy a részekbeli meggyökös beligazgatás sok javítani való van, de tagadja, mintha olyan állapotban volnának, hogy Magyarországhoz vissza ne csatoltathassanak; mert mint az erdélyi gubernium alatt lehetnek, lehetnek a magyar helytartó tanács alatt, pöreibek pedig, mint ott az erdélyi táblához, úgy itt a kir. táblához fölbizbezhettek, a többiről könnyű intézkedni. Ha mint ő mélt. mondá a visszacsatolás a kormány komoly szándéka, ám adja jeleit, hajtsa végre, 14 nap alatt megteheti. Nem a nehézségek, de a nemakarás oka e mulasztásnak. És e mulasztás nem is valami alkotmányos szellemnek tulajdonítható, hanem, valljuk meg az igazat, annak, hogy a magyar kormány nem független. Az erdélyi panaszkodott, s ki mindkettő fölött hatalommal bír, nem engedé meg a végrehajtást. Hogy neműnek itt a részek követői, szövege is sajnálja, de okát meg tudja fejteni, bár őket bíróság menteni nem lehet, oka a 12 évi mulasztásban fekszik, miután moráliter lehetlen olyan törvényhozás karjaiba rohanniok, mely törvényének végrehajtást eszközölni 12 éven át sem bírt. Különbön, ha úgy van a dolog, mint ő mélt. mondja, akkor ő felsége a nemzetet legközelebb megnyugtathatja. (Maradjon kiáltanok mindenfelől.)

Személynek előbbi meggyőződéséhez ragaszkodva, hogy ha a perek a kir. táblához fölbizbezhettek, az akadályok még nem szűntek meg, mert az erdélyi törvények is sokban elütök a miéinktől. Minden esetre tehát erre nézve a törvényhozásnak kell intézkednie. — S o m s i e s (Baranya) Nem ért egyet Pest követével, mintha a végrehajtás elmulasztásának oka a kormány nemakarásában rejtenék: fekszik az a nehézségekben, de melyektől a kormányban, bármi nagyok legyenek, visszajednie nem szabad. Az intermediatióban megnyugszik, mert célra veze önek hiszi. (Éljen a követek részéről.) — Személynek. A fölirási javaslat épen maradására kimondja a többséget. — G h i e z y K. ítélő-mest. olvassa a közteherviselés tárgyában kelt másodüzenetet. Kir. személynek: Az e tárgyban működő választványhoz a kir. tábla részéről G h i e z y Kálmánt, és B a l o g h J. ülnököt, Horvátország részéről Osegovich Metellt, a távollevők köveitől pedig P é c s y Lászlót nevezé ki. Ezzel az ülés eloszlott.

Pozsony febr. 14. én 53. ker. ül. s. elnökök: Hunkár és Papszász Veszprém és Bihar köveit; jegyző:

Házmán Fer. tárgy: városok rendezése. Hunkár, elnök benyújtja a sopronyénmetújhegyi vasúttársaság folyamodását, mellyszerint a vaspályának Nagykanizsáig nyújthatására a törvényhozás engedélyt kéri. Ugy véli azon választványhoz volna e petíció adandó, mely a vukovár-flúmei vasút ügyében kiküldve van. — S i m o n (Sopronym.) Kereskedésünk pangásának okát leginkább — mint tudva van — közlekedési eszközeink hiányában kell keresnünk: azért minden olyan alkalmat megragadandónak vél, mely e hiányon segíteni ajánlkozik. Ennélfogva jelen petíciót addig is, míg e részben küldöji utasítását eloadhatná, a karok és rendek pártfogásába ajánlja. Egyébiránt véleménye szerint is választványnak volna kiadandó e petíció. — H u n k á r elnök: Napirend szerint következik a városi rendezés iránt szóló törvényjavaslatnak 21. §-a fölötti tanácskozás.

Károlyi István (Pestv.) Mindenek előtt figyelembe ajánlja azon észrevételeket, melyek a 21. §-ra tenni szándékozik. Kérde a rendeket, midőn a városi rendezés munkájába kaptak, akartak e a reform terére kilépni vagy sem? Ha nem akartak, úgy a városok mostani állapotján kevéssé segíthettek volna. T. i. adták volna meg a városok szavazatát, javították volna meg a tisztviselők fizetését, s ha a nyilvánosság, mely a most néha uralkodó imposturának véget vet, behozatik, a városok állapotán segítve leendett. — Meggyőződése szerint a rendek a városok rendezését fölvevén a reform terére léptek, és pedig szabad szellemben, minélfogva hogy most megint a területi hatóság megszorítottassék, — nem helyeselheti. Ő a szerkezet mellett kíván maradni; az ajánlott módosításoknak egyikét sem látja czélzerűnek. Szerinte szükségtelenek tartja a különbség-fölállítást birtokos és birtoktalan nemes között; szükségtelen a 1. mae 9. §-féle formalitások megtartása is, mert ez a czéltől inkább elvezet, mintsem hogy közelebb hozza; véleménye szerint a birtokos nemesség érdeke is azt kívánja, hogy nemes a polgárral az eddiginél szorosabb kapcsolatba jöjjen. Mert ha a városban lakó nemesség a városi hatóság alatt nem leend, ugyan mit nyer a czéltől új rendezéssel? Azt, hogy csak ha a contributionalis czédulet veszi kezébe, jutand eszébe, hogy bizót az a purgertanács megadótatá. De ha a városi bíróság alatt leend, nem lesz reá nézve közönyös, ki legyen a bíró, ki a törvényszék elnöke, s bizonynyal azt sem sziveli meg, hogy a városi képviselő e helyen szavazat nélkül üljön. — De nem csak a birtokos, hanem a birtoktalan nemesség érdeke is kívánja a szorosabb kapcsolatot. Tudva van, mily sajnós helyzetűek, mily sok bajjal küzdenek azon iparúzó nemesek, kik a városban laknak; és biz ezután még kevésbé lehetne irigyleni állapotukat, ha a polgársággal összefűzhető nem olvadnának. Szükség továbbá e szorosabb kapcsolat alkotmányi és politikai tekintetből is. Mert hogyan fog életbe lépni az új rendszer, ha a nemesség segédkezet nem nyújt? Ezek a városi új életben szükséges tényezők, ha t. i. a ref. czélját elakarják érni a karok. Most ugyan is a városi lakosság nagyobb része, Debreczent kivéve, olyanokból áll, kik bevándorolva e principiumot követik: bene, ibi patria, és csupán míg jól érzik magukat, maradnak itt, s ugyanazért a magyarországi intézetek fejlesztésével nem törődnek sokat. Erre nézve tehát mulhatlanul szükséges a nemesség közre-munkálása, ha t. i. a városokat a megyékkel hasonló municipiumokká, — mint az alkotványnak megannyi oszlopaivá szándékoznak kifejleszteni. Aztán, mitől isten mentse meg a városokat, ha a királyi burgermeisterek behozatnak, ugyan mivé lesz a magára hagyott polgárság? hisz ha a szent korona tagjai in corpore semmit nem tehetnek az administratorok ellen, hogyan várhatják a kir. burgermeisterek törvénytelenségeinek megakadályozását? szelid természetű burgerrektől? E végből is szükségök van tehát a nemesség segédkezeire. De ha ugyanond szóló e burgermeisterek csakugyan létesülnek, s a városoknak lesz erre nézve candidálási joguk, — kit candidálnának egyebet, mint azon magas nemesi család valamelyikét, ki velők érdekében egygyé vált. — Mindezen tekintetknél fogva a nemes és polgár közötti kapcsolatok minél szorosabbra kell fűzteni, mi csak úgy érhető el, ha a territorialis hatóság szélesre s kivétel nélkül terjesztik ki minden a város területén lakóra. —

Pázmány (Komáromm.) a hoszsú vitalkozásnak véget vetendő, új szerkezetet ajánl, mellyszerint a 21. § a) pontja megmaradna, a b) oda módosítottatnék, hogy minden állandó lakos ellen, ideértve a nemeseket is, a városban elkövetett hatalmaskodást és becsületlenítést sem véve ki — itél a városi bíróság. A többi pontjai maradván. És 22. § lenne: azon nemesek, kik a városban és azon kívül is bírnak, — ez utóbbi birtokaikra nézve nem tartoznak a városi hatóság alá. (Helyeslés a városi követek részéről.) — Bónis (Szabolcs) ő tevéen e §-ra nézve legelső indítványt azt még egyszer eloadja. Szóló föl fogván a karok és rendek irányát, mennyiben t. i. a territorialis eszmét megtartani kívánják, — de minthogy a nemesség a városi bíróság alá minden tekintetben vetni sem szándékoznak: az „állandó lakos” helyett „megtelepedett” ajánl. És így mindkét rész kiegyen-

lithető: mert szülő nagy különbséget lát az állandó és megtelepedett lakos között. Állandó lakos lehet az is, ki a városban folyvást tart szállást és tán csak gyéren használja azt; míg megtelepedett csak az lehet, ki a polgári jogra is igényt képez. Ezekre nézve igazságos a territorialis hatóság, kivéve természetesen a városon kívül fekvő birtokait. Ajánlja ez indítványát, mert majd minden igénynek megfelel: minthogy a territorialis eszmét is megmenti, a nemességét sem veti minden tekintetben a városi bíróság alá, — azontul meg a város határain kívül fekvő birtokot is kivészi az alól. — Azon ellenetesen, miszerint a városi nemes két helyen t. i. város- és megyében gyakorolva választási jogot, anomaliát idézne elő, azt feleli: ez most is áll, — vagy mert, gr. Széchenyi polgár egyszersmind, ki fogná képtelennek itélni arra, hogy a megyében is szavazhasson? A komáromi módosítás szerinte fölösleges, — miután a város határain kívül fekvő birtok úgy is kívül esik a territorialis eszmén. — Szónyi K. (Lőcse) a komáromi pártolja. Kende (Szatmár.) igaz, vannak nemesek, kik 2 megyében is gyakorolják választási jogukat, de ha majd kérdés lesz: vajjon azon városban bíró nemesek, kik a városi érdekekkel egybeforrva, — a megyével semmi összeköttetésben nem lesznek, — gyakorolhatják é a megyében szavazási jogukat? — Pest követe tegnapi előadására azt jegyzé meg, jó volna ha tabula rasa állna előttünk, akkor lehetne mindazt tenni, mit Szatmár követe is ohajt, mire szóló azt viszonzza: a törvényhozó abrogandi potestasánál fogva a régi törvényeket tettség szerint eltörölheti, mint eltörölné például az adómentességet stb. — A polgár és nemes közt létező gyűlöletre pedig azt mondja: hogy minden törvény eszméje a syn- és antipathia kba van letéve: azért fontolják meg a rendek, mit cselekesznek, ohajlja é a nemzet a nemesség nagyobb része, hogy a polgárral összeolvadjon? ha ezt nem ohajlják, éretlen levén az eszme, hagyják meg a nemest az eddigi gyakorlatnál. Rengely (Szeged): Az eddigi megállapodás szerint a városi hatóság itélni fog a nemes élete fölött is: és hogy miért ne itélhessen az általa elkövetett hatalmaskodás és becselenség eseteiben? ő meg nem foghatja. Mondják, hogy ez által a nemesség privilegium forija csonkítva lenne: ő e privil. forit különben is igaztalanságnak tartja, mert a territorialis eszmével nem fér össze. De ezen priv. fori igényli azt, hogy ki a közterhekben részesül — az adóaránylag folyhasson be a közügyekre is. Szóló a birtokos és birtoktalan nemesség között semmi különbséget felállítani nem akar: mindeniket egyiránt a városi bíróság alá vetendőknek véli. — Azon ellenetesen, mintha a városi nemes, többé a megyében érdekel nem választhat — nem áll, miután még mindig maradnak fen esetek, melyekben fölötté a megye itél. És hogy ez nem anomalia, mutatja a jáskun kerületi és hajdu városi példa, hol a nemes tényleg már a városi hatóság alatt van, és erre nézve senkinek csak eszébe sem jut panaszkodni. Szóló szerint az ellenszenvet megszüntetni nincs félrevezetőbb ut a privil. fori megtartásánál. Ő nem tagadja, hogy az ellenszenv néhol a nemesség ellenében létezik, de ezt ő oknak tartja egyszersmind, hogy a privil. fori eltöröltessék. — Pártolja az egész szerkezetet, vagy ha annyit nem nyerhetne, legalább a gömöri, avagy komáromi módosításokat fogadják el — azzal is megelégszik. Forgács (pozsonyi kápt. k.): Nem tartja elég oknak azt, hogy mivel qualificatioval nem bírván városban a nemes s így választásra nem folyhatván be, olly városi bíró itélne fölötté, kit nem választott. Szóló is szépnék tartja, hogy a nemes embert csak önválasztotta bírójá itélheti el; különösen szépen hangzik ez külföldi előtt: de ha a választási történetekbe pillant, látni fogja, hogy a nemességnek ebbeli joga merő chimaera, mert 500 ezer nemes között alig mondhatja 100 ezer el magáról, hogy a választásba függetlenül befolyt; a többi 400 ezernek e joga gyakorlatban csak illusio. Egyébiránt a városban lakó nemes, ha qualificatioja van, sokkal könnyebben juthat választási joga gyakorlathoz, mint a megyében. És ő meg nem foghatja, miért vonakodnak a városi bíróság alávetni magukat: ha a kormány, vagy a város rendezte volna e bíróságokat, akkor okát adhatnák legalább e vonakodásnak. De hogyan áll most a dolog? a nemesség rendezé a városi bíróságok s alávetett minden polgárt, csak magára nézve nem találta elég biztosnak azt, tehát ollyan bíróságot adott, melyben maga megbizni nem tudott. Szóló elhiszi, sőt tudja, miszerint a városoknak nehezen eshetik, hogy a rendezés nélkülük történik: de ez enyhülne legalább az által, ha a nemesség magát is alávetné a városi hatóságoknak s nem lenne semmi gyanu eljárása ellen, sőt bizodalom támadna iránta, miután nem kételkedett magát is olly bíróság alá vetni, melyet a polgárság fölél rendelt. — Mi a polgárnak nemesség ellen viseltetett antipathiját illeti — az ha volna is, a mult országgyűlés óta nem létezik többé, mivel szerinte oka az volt, hogy a polgár, ha magasabbra kívánt emelkedni, előbb nemes levélre kelle szert tennie, holott most a hivatalképesség mindenkire kiterjesztvén, semmi ok szinte a gyűlöletre. — Hogy a megyében semmivel sem bíró városi nemesség a megyébe tovább is birjon befolyással, igazság-

talannak látszik ugyan, de szerinte nem volna kisebb igaztalanság az, ha a birtokos és birtoktalan nemesség között különbség állíthatnák föl. Erre nézve most ne aggódjanak, majd ha a megyék rendezése szőnyegre kerül, a városok közremunkálásával e fölött is intézkedhetnek. Mindazok után szóló a szabolesi módosítványt pártolja. Liptay (eszterg. kápt.): Azon észrevételek és nehézségek közül, melyek a nemességnek városi bíróság alávetetése ellen fölhozottak, csak kettő érdemel figyelmet. Első az, hogy a nemes, ha minden tekintetben a városi bíróság alá vettetnék, a megyében érdektelenül gyakorolna befolyást, mi nagy anomalia. Második, hogy a nemes, mely a városban qualificálva nem volna választásra — szülősi jogától megfosztatnék. Az elsőre könnyű felelni, hivatkozván az eddigi gyakorlatra, hogy valamint az egyik megyéből másikba költöző nemes, — csupán költözése helyén gyakorolhatja jogát, ugy ezután a megyéből városba menő is, csak a városban gyakorolja jogát. De ha a második szerint a városban erre qualificálva nincs — hogy elvesztené születési jogát, az aggodalom alapos. Azért módosításokat ajánl. A b) pontra elfogadja a komáromi. Továbbá meghatározatná, hogy a városi bíró nem itélhet a) a nemesnek városon kívül fekvő ingatlana fölött b) a városban lakó, de meg nem telepedett nemes fölött. Külön szakaszba foglalná pedig: hogy azon nemes, — ki a városban letelepedett s a megyében ingatlant nem bír — a megyében választási joggal sem bírand többé: de a városban habár qualificálva sem volna, választási jogot gyakoroland. Kenez (Jászkunsg): Mivel kerületre hivatkozás történt, kötelességének ismeri a felvilágosítást. Azon fontos reformok, mik a királyi propositiókban letétevék, hogy a nemes és nemnemes a törvény előtt egyenlő legyen, a közterhekben mindenkire egyiránt részesüljön, mindaz kerületében már életbe van léptetve. Kerülete nézetei szerint a városokban ha el nem fogadták a territorialis eszme, új választó fal fog állítani a nemes és polgár közé, mi azt mutatja, hogy épen a nemesség viseltetik ellenszenvvel a polgárság iránt. Ha a rendek reformukban érdekegységre törekcsenek, minden választó-falat le kell rombolniok, nem pedig még ujakat felállítani. Különbön pártolja a szabolesi módosítványt. (Sokan szavazatot sürgetnek.)

Piukovics (Bács) Szatmár szerint vagy az eddigi gyakorlatot kívánja épen hagyatni, vagy küldőji utasításánál fogva pártolja a kormány törvényjavaslatainak 24dik Sát. Tormásy és Békes köv. Szerinte, midőn a kir. városi ügy felvetetett, kimondatott az, hogy rendezését municipalis basison akarják alkotványunk szellemében: de szerinte ép e municipalis kívánja, hogy a kerületi hatóság minél széleseb, legyen. Ez előtt a város és megye között nagy különbség létezett: mert a városban más volt a foglalkozás, más az eljárás, mások az igazgatás egyedei sat. — s csoda é aztán, ha a megye és város között antipathia k voltak? Mindezt, az érdekegységet a territorialis hatóság mozdíthatja csak elő. Szerette volna a területi hatóságot egészen épen megtartani, de miután a tegnapelőtti szavazat, miszerint a nemest minden tekintetben a városi hatóság alá vetni nem akarják, — ettől elüté, — most mi hozzá legközelebb áll — pártolja a komáromi módosítványt. Igaz ugyan, hogy ő a gömöri és komáromi alkalmazásában anomaliát talál; de ezen nincs mit megakadni, majd a haladottabb kor ezeket is megszünteti. Csak arra vigyázzanak, hogy ha anomaliának lenni kell, — az legalább a nemzetiség érdekében legyen. Sebestyén (Veszprém) a b) pontra a szabolesi módosítást elfogadja, de a komáromi is figyelembe véve a b) így lenne: minden a városban megtelepedettnek bárminemű követelése fölött itél a városi bíróság; és így ide nem értetik a meg nem telepedett nemes, sem a városkivüli birtok. A c) meghagyandó; a d) fölösleges, miután a bárminemű követelések alatt az adósság is értetik. A c)-hez azonban még oda tenné: hogy a nemesek, és azok ellen, kik e nevezet alatt értetnek, az eljárásban a 1ae 9us formalitásait megtartassanak.

Kossuth (Pestm.) Neki a városi ügy iránt aggodalma van, ha tovább is így folya tanácskozás. Három hét óta csak a 21ik Sig juthattak — s ha igazán párttekinet nélkül hozzá nem fognak a rendek, ugy a városok rendezéséből ez országgyűlés alatt bajosan lehet valami. Szeretné azért, ha némely kérdéseken szavazat által esnének át, ez sok időt megkimélne. Sajnálja szóló, ha ez ügy haladása, még holmi jáskunkerületféle ismertetésekkel is késleltetik. Szatmárnak csak azt feleli, hogy tabula rasát csinálhat ugyan a törvényhozó, de ha, mint ő multkori beszédjében czélozni látszik, az eskütszék eszméje is a városi rendezések közé zavartatik: akkor belőle 10 év mulva sem bontakoznak ki. Némely követ azon akad fön, hogy a városi hatóság alá vetett nemest — ha a megyében nem bír — többé semmi érdek nem köti a megyéhez, s ha mégis ott gyakorolná jogát, ez anomalia lenne. Hisz szóló szerint az anomalia még nem dönti meg az ügyet, majd ha a megyék rendezéséről tanácskoznak, segítheti ezen is. Egyébiránt a nemes ezután is több előnnyel bírand a polgárnál: mert ha ez kilép a városból, elveszti jogait, míg a nemes továbbra is a szent korona tagja marad,

mi őt mindig a megyéhez csatolandja. Ezért ohajtaná a dolgot voksolás által siettetni, s ajánlja kérdésül kitűzteni a szabolesi indítványt mint azon maximumot, mellynél többet nem akarnak. E szerint azon nemes, ki bár állandó lakosa a városnak, ha városi jurisdictio alá adni nem akarja magát, nem jelenti be telepedési szándokát: s ekkor természetesen polgárjogra sem tarthat igényt. Ismételve tehát a szabolesit ajánlja szavazat alá, aztán ha ettől elütetnének, — a komáromi lehetne kitűzni. Elnök a szabolesit akarja kérdésül kitűzni. Házmán (Buda): A komáromi szélesebb alapu — s azt kívánja legalább kitűzteni. Bónis (Szabolcs) Ismétli indítványát. Elnök: Tán jó lenne mindkettőt egyszerre kitűzni. Bónis (Szabolcs) A többség ebből nem vehető ki, mert ki egyiket sem akarja, mire szavaz? Kossuth A kettőt ugy vélné összeegyeztethetőnek, ha a szabolesi módosítványt így: mind en állandó lakos, a megtelepedett nemeseket sem véve ki sat. Balogh K. (Gyórm.) Arra sürgeti a szavazást, vajjon a b) pontmaradjon é, vagy kihagyassék? Elnök: Kérde, kitűzze é a szabolesit a pesti módosítással? Balogh (Gyórm.) A b) pontot. Bónis (Szabolcs): Erre nem lehet szavazni. Elnök: Mellyikre szavaztasson tehát a 3 közül? (sokan a szabolesit, mások a komáromi sürgetik, többen szót kérnek.) Babarczy (Csongrád) Szeged követe a nemesség választási jogáról szólván — nem igazságnak, sőt sérelemnek is állítá azt. Rea szóló azt feleli: a törvényhozó különbséget tesz a természeti és törvényi igazság és jog között. És épen e természeti jog szerint ülhetne é itt Szeged követe, ha ez törvényes igazság nem volna. Megvallja, több méltányosságot várt a városi követektől a nemesség irányában, midőn a nemesség a városi bíróság alól csak némely magánjogi tekintetből akarja kivenni magát. A nemesség nem antipathia kól hanem aggodalomból vonakodik ettől, mert csakugyan igaz, hogy ha minden tekintetben a városi hatóság alatt áll a nemes, akkor a birtoktalan nemesnek a megyében többé semmi érdeke nem forog fön. Mi következnék innen? az, hogy a megadott 16 voks itt városi érdeket képviselvén, azon fölül a városi nemesség azon igyekeznék, hogy a megyében is ez érdeket pártoló képviselőt választson. Nincstehát egyéb mód, mint az illy nemesség befolyását a megyére nézve megszüntetni; vagy nem adni őt a városi hatóság alá, — miglen a kérdés minden oldalról tisztába hozatnék. — Egyébiránt szavazatra a b) pont bent vagy kihagyatását véli kitűzendőnek. Házmán: A komáromi mint szélesebb alapot kívánja előbb, aztán a szabolesit, ha amaz nem fogadtatnék el. Balogh K. (Gyórm.) A b) pont kihagyatását. Kossuth (Pestm.) Majd minden követ módosítást ajánl, s Gyórm. köv. mégis a b) pont kihagyatására kíván szavaztatni, holott ezt csak 48 ketten kívánják, míg a többi helyére mást akar tenni, 48 megye csak nem fog ollyan kérdésre szavazni. Am tűzessék ki, ha ugy tetszik a komáromi módosítvány. (Sokan komáromi kiáltoznak, legkivált a vár. követe.) Elnök: Föltétetni javasolja a komáromi szerint a kérdést. — Bónis (Szabolcs) követe: Így ebből ollyas következnék, mit Komárom követe sem akart, mert például, ha ő Debreczenben szállást tart, és tán városán kívül nem lakja azt, mégis állandó lakosnak tekinthetnek: míg a megtelepedett szó illy félremagyarázásokra nem nyujt alkalmat.

Bernáth (Ung): Meglehet hibában forog, de ugy érté, hogy a b) pont kihagyatása fölött tanácskoztak. Ha a kérdés már utolsó stadiumán volna, másképp nyilatkoznék, de most elején ugy kell szólni, hogy „do ut des.“ A nemességnek igaz áldozatot kell hoznia, de hogy mindent odaadjon, belé nem egyezik, valamint azt nem követelhetni a városoktól, hogy a királyi burgermeistereket, miktől őket a hideg rázza, fogadják el. Meglehet azonban, hogy ezek behozatnak, és akkor nem szeretné, ha semmi eladnivalója nem volna. Míg arról nem bizonyos, hogy nem lesz kir. burgermeister, addig alkudozni akar: majd akkor, ha erről bizonyossá lón — aláveti magát a városi hatóságnak. Biró (Arad): szerinte első kérdés a szabolesi módosítás. Kende (Szatmár): A szabolesit és a b) pont kihagyatását kívánja kérdésül egyszerre kitűzteni. Jagsics (Esztergamm.): A b) pont kihagyására kíván szavazni. Pázmány D. (Komáromm.) Részéről nem bánja, ha így tüzetik ki a kérdés: akarják é a b) pontot módosítani vagy sem? Kossuth L. (Pestm.) Hisz a b) pontot 2—3 megyén kívül senki sem kívánja kihagyatni, mert abban nemcsak a nemesről, de minden állandó lakosról van szó: és így a polgárt is kivennék saját hatósága alól. Juszt (Turóc): Viszsa akarja vinni a rendeket oda, hol a kérdés kezdődött s fejtegetvén a kiindulási szempontokat, azt véli, hogy kérdésül kitűzendő lenne: akarják é a rendek, hogy a nemes magányjogi tekintetből az árjegyzék, lakbér és betáblázott követeléseken túl is a városi bíróságnak alá legyen vetve? Tarócz y (Nyitra) a szabolesit kívánja. Végre több közbeszólalkozás után kérdésül kitűzetett: vajjon a kir. városban megtelepedett nemes a lakbér, árjegyzék és vár. telekkönyvi betáblázott követeléseken túl magányjogi tekintetből alá legyen é a

